

VRTEC.

Izhaja
1. dné
vsega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.

Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 3.

V Ljubljani 1. marca 1878.

Leto VIII.

Solnce se od daleč skriva,
Vrana leta okrog hiše,
Tenek veter zunaj piše,
Tla pa debel sneg pokriva.

Zimski dan.

Tam na klancu je vse živo,
Vkup so iz vasi otroci,
Vsak sení v premrli roci
Vozi in drži se krivo.

Starec zre iz gorke hiše,
In spomin se mu posili,
Dni premišlja, ki so bili,
In na tihem solze briše.

Simon Jenko.

Papež Pij IX.

Sv. Oče papež Pij IX. so umrli dné 7. februarja t. l. Rojeni so bili 13. maja 1792. l. v mestu Senegaliji na adrijanskem morji; njihovim roditeljem je bilo imé: grof Hieronim Mastai-Ferretti in Katarina, rojena grofica Salazzi.

Rajuci papež, kateremu je bilo poprej ime Johanes, bil je najmlajši otrok svojih roditeljev in njegova mati ga je neizrečeno ljubila.

Meseca oktobra 1797. leta se je pripetila dečku velika neizgoda. Sprehajal se je namreč ob ribniku, ali izpodletelo mu je in padel je v globoki ribnik. Služabnik je izvlekel na polu mrtvega dečka iz vode. Ta dogodek mu je povzročil božjast ter ga odvrnil od vojaškega stanú, katerega si je bil izvolil. Ko so boleštni napadi pozneje ponehali, hotel je stopiti kakor vojak v pape-

ževo telesno stražo, ali precej po tem sklepu ga je božjast na javnej ulici tako vrgla, da so ga morali domov prinesiti in se dolgo nij zavedel. Zarad tega napada ga je tedanji poveljnik papeževe telesne straže, knez Barberini, izbrisal iz vojaške listine.

Papež Pij VII. pa je poklical k sebi mladeniča ter ga tolažil.

Šel je potem mladenič v Loreto, tam je storil svoje obljube ter prosil Mater božjo, naj ga reši grozne bolezni.

Meseca aprila 1819. l. je bil za mašnika posvečen, ali nij mu bilo dovoljeno brati maše brez pričujočnosti drugega mašnika.

Meseca julija 1823. l. je šel s poslancem Mucijem v republiko Kili, da se ondu vrede cerkvene razmere. Devet mesecev je bival tam, mej tem je umrl papež Pij VII. in izvoljen je bil za papeža Leon XII.

Leta 1827 je bil izvoljen za spoletskega višjega škofa, ali dohodki te škofije so bili tako slabi, da je mogel dolgove delati.

Meseca februarja 1829. l. je umrl papež Leon XII. in izvoljen je bil za papeža stari in bolehn Pij VIII., ki je pa užé v dvajsetem mesecu umrl in na njegovo mesto prišel Gregor XVI.

V letu 1829 so se Romanjoli uprli, pa potolčeni so bili. Tega upora se je vdeležil tudi Napoleon Bonaparte, pozneje francoski cesar. Ubežen je prosil varstva višjega škofa Mastaja, ki ga je skril v svojej hiši in prosil v Rimu, naj bi se mu dovolil svoboden odhod iz dežele. Ko mu je bila ta prošnja odbita, šel je sam v Rim in papež Gregor mu je prošnjo uslišal. Tako je bil Napoleon otet. Papež Gregor je pozneje Mastaja določil za imolskega škofa in 1839. l. ga je imenoval za kardinala.

1. junija 1846. l. je papež Gregor XVI. umrl; 16. junija je bil izvoljen Mastai z 36 med 51 glasovi za papeža.

Papež Pij IX. je mej vsemi papeži najdalje vladal, bil je dober in mil pastir, za vero in cerkev ves goreč, pravi oče vsem katoličanom; hudi viharji so sem ter tja metali njegov čoln, ali razbili ga nijso. Cerkovna in svetovna zgodovina zapiše njega med prve, najboljše može, najboljše papeže na svetu.

Dné 20. februarja smo dobili novega papeža. Izvoljeni so kardinal Joahim Pecci, ki so si dali ime: **papež Leon XIII.**

(„Edinost.“)

Svetilnica v kapeli.

(Poleg angležkega izvirnika; pripoveduje J. S.-a.)

(Konec.)

3. Svetilnica ugasne.

Marijeo je mučila neka tajna žalost združena z veseljem, kakoršno more le Bogu udana duša imeti. Večkrat, kadar je z materjo pri delu sedela, vzdihnila je globoko in po bledih licih so jej pritekale solzé, a kmalu je zopet povzdignila bistri očesi proti nebu in nekak svet mir se jej je razlil po obrazu, ustnice so se jej gibale, kakor da bi z rajnkimi duhovi govorile. Mati jo je skrbno opazovala in večkrat jo je mislila vprašati za vzrok njene žalosti, ali vselej so jej besede zastale na jeziku. Novega dne jo pa vendar vpraša, kaj da ima na svojem srei.

„Mati! vam ne morem in tudi ne smem ničesa zamolčati,“ odgovori Marijca. „poslušajte me torej, da vam povem.“ Čez nekoliko dni bode preteklo sedem let od vaše obljube in potlej bodem morala sleči svojo belo obleko!“

„Dà, tako bode treba storiti. Zdaj si užé tako močna, da nama lahko tudi na polji pomagaš, česar pa ne moreš v belej obleki, ker bi se preveč umazala. A delati moreve, to znaš, in še težko delati, kajti — —“ solzé jej besedo zalijó, ko je mislila spómneti vedenje svojega možá.

„Mati, dela se ne bojim, ker vem, da smo ubožni, ali kadar svojo belo obleko slečem, izpostavljena bodem večjim nevarnostim in ne bodem več imela toliko upanja na varstvo Marijino. A pri tej priliki vam moram povedati, da sem tudi jaz naredila obljubo óno noč, ko nij bilo očeta prvič vso noč domóv, in sem jo od tistih dob večkrat ponovila. Prosila sem namreč Boga, naj ne dopustí, da bi kedaj svojo belo obleko omadeževala, ampak neomadeževano naj nesem seboj v grob, in če je božja volja, naj vzame moje življenje za plačilo očetovega izpreobrnjenja. Jaz trdno upam, da je Bog to moje prošnjo tudi milostivo sprejel.“

Mati se teh besed zeló prestraši in posvari svojo hčerko: „varuj se, dete, Bogá tako skušati. Bog bo tvojo molitev uslišal nezahtevajoč tolike žrtve. Sicer pa si zdaj bolj zdrava, kakor kadarkoli!“

Naposled sklenete mati in hčerka, da greste na obletnico obljube zarana v kapelo, da še obe nekoliko ur z molitvijo Bogu darujete, predno Marijca svojo belo obleko izpremeni z navadno domačo obleko. Marijca si je z materino pomočjo sama šivala novo belo obleko, v katerej bo zadnjikrat šla v cerkev. A za daritev materi božjej je spletla krasen venec iz najlepših gorskih cvetic.

Med tem je Petra hudo pekla njegova vest. Mesec dni je preteklo in prišel je čas, da pomaga še zadnje njemu neznano zločinstvo izvršiti. V kočah obeh tujcev so užé vse spravljali in pripravljali za nagel odhód. Peter je to videl, a sam nij mislil na pobeg, ker še zločinstva nij poznal in se posvetnih nasledkov tudi nij bal. Njemu je bila huda vest hujša kazen nego ječa ali smrt, in rad bi šel v najtemnejšo ječo, da bi le mir vesti zadobil. Zadnji dan sta se zločinca izvanredno trudila Petru z vinom in bogokletnim govorjenjem pogum narediti. Peter se sicer nij vpijanil, a vendar je bil tako izburjen, da še na kak strah mislil nij. Za vse je bil pripravljen, samo za uboj ne. Tedaj mu zločinca razodeneta svoj namén, pri katerem jima Peter mora pomagati. To noč namreč hočeta kapelo matere božje na Gori oropati. Z ropom bosta potem takój pobegnila na Špansko. — Kaj tacega si Peter nikoli ne bi bil mislil. Strela bi ga ne mogla hujše zadeti, kakor besede, ki sta mu jih tujea razodela. Kratko in odločno jima reče, da ga k temu zločinstvu nobena sila ne pripravi. A oba zločinca sta bila v svojem poslu užé preveč izvedena, da bi jima Peter mogel uiti. Pustila sta mu svojo misel povedati; a potlej sta mu ravno tako kratko in odločno rekla, da mu je zdaj prepozno odstopiti; naj se torej hitro odloči, kaj mu je ljubše, ali da jima pomaga ali da ga onadva gosposki ovádita. Poleg tega sta mu še rekla, da je to itak zadnje zločinstvo in če se hoče potlej izpokoriti, mu to pozneje ne bode težje, kakor zdaj. — Da sta na vsak način pri tem delu Petra imeti hotela, bila sta posebno dva vzroka. Prvič je Peter najbolj znal, katere reči so v kapeli iz srebra in katere samo posrebrnene, in potem jima je bilo tudi mnogo do tega, da bi kdo tu ostal,

s katerim bi se utegnila gosposka motiti, dokler onadva ne pobegneta v varen kraj. Odločno govorjenje zločincev je bil Petru dokaz, da se ne šalita z njim. Vsi nasledki njegovega obnašanja so mu živo pred oči stopili; vzlasti ga je misel na ženo in otroka strašno trpinčila. Kaj boste siroti počele, ako njega sodniji izročé. Ta misel ga je najbolj napeljala v to, da se jima vdá. Ker jih je to prepiranje precej dolgo zamudilo, morali so zdaj urno na delo iti, da jih jutro ne prehití. Odločili so, da Peter in jeden tolovajev gresta v kapelo, a drugi bode zunaj stražil in na pripravljeno mulo nalagal rôp. V kapelo so lahko prišli, ker vrata niso bila zaklenjena, ampak samo priprta, kajti na kako hudobno dejanje v tistem kraji razven teh hudobnežev nihče še mislil nij. Tiho in plašno stopita roparja v kapelo. Peter se je strahú po vsem životu tresel. Kakor mirna vest v človeškem srci, gorela je mirno in prijazno luč v svetilnici — tako čestitljiva se mu ta luč nij še nikoli zdela tudi v najsrečnejših dnevih ne, kakor v tem trenutku, ko bode razsvetljevala njegovo najgrozovitejše delo. Nikoli in nikdar se mu nij zdel obraz matere božje tako ljubeznjiv in mil! „Judež, o Judež!“ se mu zdi, da sliši klicati Marijo. Moral je svoje oči v tla obrniti. A tu zagleda prostor odločen njegovemu otroku, in zdelo se mu je, da Marijca zopet ondu leží, kakor pred sedmimi leti. Zdaj se je spomnil, kako se je v teh sedmih letih izpremenil. Moral je zopet svoje oči od tega kraja obrniti, a v tem zagleda svetilnico, najsvetejšo čuvarico božje hiše, ki nalik angeljskem očem noč in dan bedí pred Najsvetejšim. Zdaj bi bil pač laže prenašal pogled Kerubina z ognjenim mečem, nego luč te svetilnice. Strašen notranji boj ga je mučil, da nij mogel ničesar začeti. Tovariš mu torej tiho zašepeče: „urno, urno, sicer mine čas!“

„Ne morem!“ reče Peter, „ne smem!“

„Kaj blebetaš? Spomni se, kako smo se dogovorili in urno na delo!“

„Ne! Marije, ki mi je mojega otroka ohranila, ne morem oropati!“

„Ha!“ zadere se krohotaje ropar; „tedaj bo zdaj tvoj otrok umrl. Če se ustavljaš, greva s tovarišem v tvojo hišo in za četrto ure boš videl mrtvo truplo svojega otroka.“ Peter še nekaj časa omahuje; ali satan ga naposled vendar premaga. „Tedaj bodi, kakor mi veluješ, ali pri luči te svetilnice ne, samo pri tej luči ne!“

„Zakaj ne, ali ti morda pretemno gorí?“

„Ne vprašaj me, nego odpri svojo leščerbo, potlej bo hudodelstvo šlo laže izpod rok.“

Ropar je nekaj zamrmral, a potlej odpre svojo svetilnico, katere krvavi svit se je skozi umazano steklo razlil po vsej kapelici ter svitlo luč v svetilnici omadežal, kakor kri čisto studenčnico ali nočni požar deviški lunin svit. Petru je bilo zdaj nekoliko laže pri srci.

„Priatelj! tebi tedaj nij po volji ta svetilnica? Prav imaš, tudi jaz je ne morem videti ondu, kder sedaj visi, ker je srebrna, če se ne motim. Odtrgaj jo, a jaz bom med tem svečnike pobral z oltarja.“

Peter uboga ter oči zatisnivši utrga svetilnico in ugasne. A v tem trenutku zasliši grozen krik, strašen in žalosten, da mu v dno njegove duše seže, kakor oster meč. Nobeden roparjev nij znal, od kod bi bil ta krik, in zdelo se jim je, kakor da bi s svetilnično veržico bili pretrgali življenja nit človeškemu bitju.

4. Svetilnica zopet gori.

Strašni krik je roparje zelo ustrašil. Petrov tovariš se je stresel, da mu je vse iz rok padlo in oba zbežita skozi vrata, koder jo je tudi tretji užé pobrisal.

„Ali si slišal?“ vpraša Peter. „Slišal sem, slišal, in v svojem življenji ne bi nikdar več rad kaj tacega slišal,“ odgovori tolovaj naglo bežéč za svojim tovarišem.

Peter je bežal naravnost proti domu. Po premaganem strahu je bila Petrova prva misel: srčna zahvala Bogu, ki je njega obvaroval strašnega zločinstva, a ženo in otroka rešil divjih roparjev. Po vsem životu je čutil nasledke strahu, zatorej nij mogel tako urno stopati, kakor bi rad, da bi bil čim prej, tem dalje od kraja svojega najgršega dejanja, in od kraja, od koder mu je še vedno po ušesih donel óni žalostni krik. Kolikor se je dalo, pospeševal je svoje korake, a bila je užé temá, in luč v kapeli, ki je drugekrati pot razsvetljevala, bila je ugasnena.

Le naprej, le naprej ga je gnalo, in če je za seboj zaslišal šumenje listja, zdelo se mu je, da je cela tropa žendarjev za njim; vsaka veja se mu je zdela grožéč meč in vsak grm se mu je zdel brič, ki preží nanj, da ga zgrabi in izroči gosposki. Med tem se je začelo na vzhodu svitati, in Peter ugleda pred seboj na ozkej poti žensko podobo. Strašna se mu je zdela ta podoba; dolgi lasje in obleka so v vetru plahotali, da je od daleč bila res podobna divjemu strašilu. Stala je ravno na najnevarnejšem kraju ozke poti, ondu, koder je zeval najglobokejši prepad.

Ne bi rad šel mimo te ženske podobe, a izogniti se jej nij mogel, in ona se tudi nij ganila, nego v enomer nekoliko pripognena gledala v globoko brezno. Ko jo bolj natančno pogleda, izpozna v njej svojo ženo.

„Ana, kaj delaš tukaj?“ Žena mu nij ničesa odgovorila, nego molcé je pokazala nekaj belega v breznu.

„Kaj je to? Kamen ali ovčica?“

„Najina ovčica — Marijca je,“ vzdihne žena.

„In kaj dela ondu doli?“

Ana se nekoliko osrči in pravi: „ali ne veš, Peter, da je denes sedma obletnica najine obljube, katero sva naredila, da bi Marijca ozdravela. V ta spomin sve šle denes zjutraj z doma, da bi v kapelici molile. Kakor srnica je tekla Marijca pred menoj, kar najedenkrat luč svetilnice izgine in kakor je navadno, obrnila se je na desno (kar bi tudi jaz bila storila, ko bi bila šla spredaj) — ter pade v brezno. Strašno je zavpila, a od potlej nij več nobenega glasú od nje.“

„Gorjé meni!“ pravi Peter strašno razburjen, „tedaj sem jaz sam umoril svojega otroka, kajti jaz sem bil, ki je ugasnil svetilnico.“

In predno mu je mogla žena zabraniti, prijel se je za glogov grm, in se zasuknil preko brezna na drugo stran, kder se je prijemal za pečevje in korenine ter tako srečno priplezal v prepad. Po tej poti bi si najdrznejši lovec ne bil upal. A Peter nij gledal na nevarnost, njega je gnal brezup. Srečno je prišel do trupla jedine hčerke, ki mu je bila ljubša nego njegovo lastno življenje.

Marijca je ležala, kakor da bi spala in bi bila od angeljev položena na pečino. Lice jej je bilo jasno in veselo — niti rane niti krvi nij bilo videti

na njej; tudi njena bela obleka je bila brez madeža, in v rokah je še držala venec cvetlic, ki je bil namenjen materi božjej. Morebiti, da je brez bolečin umrla, predno je padla na trdo pečino.

Peter je pokleknil k truplu in opravil gorečo molitev k Bogu, potem je rahlo vzdignil mrtvo dete in ga nesel materi. Ana se nij mogla jokati, ker je preveč očitno bilo, da je tukaj delala previdnost božja, a strastno je poljubila še gorke ustne svojega otroka. Nato reče Petru: „tvoje besede, ki sem jih poprej slišala, bodo vekomaj pokopane v prsih tvoje zveste žene. Jaz se še dobro spominjam tvoje molitve pred sedmimi leti. Zdaj se je spolnila, ker je bogokletna roka ugasnila svetilnico v kapeli in luč Marijčinega življenja. — Dve srčni želji je imelo najino dete; prvo, da bi nosilo belo obleko nedolžnosti do smrti ter se v njej neomadeževana položila na pare. To željo jej je Bog izpolnil. Drugo —“

„Kaka je bila njena druga želja?“ vpraša nestrpljivo Peter.

„Da bi Bog njeno življenje vzel za žrtev tvojega izpreobrnjenja.“

„Tudi to željo jej je Bog izpolnil,“ dostavi Peter ganen.

Ko Peter te besede izgovori, zasijala je prečudna svitloba. Strmè se ozreta ter ugledata zopet jasno svetilnično luč v kapeli.

Stari duhovnik se je bil vsled strašnega krika zbudil in je šel gledat, kaj da je. V kapelo prišedši, zagleda, da je hudobna roka oskrunila svetišče. Najpred pobere svetilnico, obesi jo in prižgè. Ravno ko pride skozi vrata, prineseta roditelja mrtvo Marijco. — Uboga mati mu ob kratkem pové vso dogodbo, v katerej pa o Petru samo to omeni, s kako drznostjo je šel v globoko brezno po mrtvo otrokovo truplo.

Prijazni starček je tolažil žalostna roditelja, rekoč: „meni je jasna zveza teh dogodkov. Bog je Marijci izpolnil njeno vročo željo, da je umrla v obleki nedolžnosti. Njen smrtni krik je bil grozèč glas nebeški, ki je roparjem ubranil njihovo peklensko delo. Kakor je bila v življenji kinč naše kapelice, tako je bila v smrti njen angelj varuh. V njenem srci je bil vedno ogenj božje ljubezni in ona sama je bila luč pred božjim oltarjem, ki je ugasnila, brž ko je svetilnica v kapeli nehala goreti.“

Načrt za slovesen pogreb Marijci so hitro osnovali. Na ónem kraju, kder je tako rada klečala, postavili so črno pregrnen oder in nanj so položili nedolžno žrtvo v prelepej — belej obleki. V njene zlate laske, ki so v dolgih kodrih preko bele obleke viseli, bil je vpleten venec, katerega je bila ona sama splela za mater božjo. V rokah je držala križ in molek. — Peter se je duhovniku skesano izpovedal, prejel je svete zakramente ter tako z Bogom spravljen dolgo dolgo klečal in molil s svojo ženo Ano pred mrtvaškim odrom svoje preljube hčerke Marijce. Zdaj se je Petru pokazalo vse v drugačnej podobi. Mrtvo dete se mu je videlo poveličano, kakor da bi bilo užé v družbi angeljev in se z vsemi izvoljenimi veselilo njegove izpreobrnitve. Kolikorkrat je pogledal v njeni mili obrazek, vselej se mu je zdel prijaznejši in milejši.

Ko je mrtvaški zvon zapel, prišli so tudi sosedje k slovesnemu pogrebu. Vsem se je milo storilo po nežnej Marijci, ki je bila veselje in ponos svojih roditeljev in najlepši kinč cele okolice. Matere so svoje otroke vzdigovale, da bi še jedenkrat videli ljubeznjivo Marijco, in otroci se je nijso bali, nego božali in poljubovali so njeno truplo, ki je bil tempelj najlepše in najčistejše dušice.

Ljubi moji otroci! ko bi bili vi prišli spomladnega ali poletnega večera na pokopališče matere božje na Gori, videli bi bili majhen grob, nasajen z najlepšimi cveticami. In ko bi bili potem otroke vprašali, čegav je ta grob, dobili bi odgovor: To je grob pobožne deklince Marijce. Za malo let po tej dogodbi je bilo videti na vsakej strani po jeden nov grob — očetov in materin, ki sta od vseh spoštovana in ljubljena kmalu drug za drugim umrla in poleg svojega ljubega otroka bila pokopana.

Luknja na rokavu.

„V otročjih letih sem imel tovariša Dragutina, s katerim sva skupaj igrala,“ tako pripoveduje gospod Jelkar svojemu striženiku Tilnu. Povsod sva bila skupaj, vse sva steknila in vse preobrnila, kakor je to v obče navada pri tacihi otrocihi, ki si ne dadè ničesa dopovedati. Če sva dobila novo obleko, takój je bila polna madežev in kmalu tudi raztrgana. — In domá, o joj, domá je brezovka pela, da je bilo grôza. A jedva je nehala boléti, bila sva užé zopet stara malopridneža.

Nekoč sva sedela zunaj pred vasjó na hrastovem brunu. Domišljevala sva si in se glasno pogovarjala, kaj želiva biti. Jaz pravim, da bi najrajše bil general, a Dragutin pravi, da bi bil rad škof. — „Iz vaju ne bode nikoli nič prida,“ ogласi se star sivolás mož za najinem hrbtom, ki je prišel ob cesti ter najin pogovor slišal.

Midva se ga ustrašiva; a naposled ga Dragutin vendar vpraša: zakaj bi ne bilo iz naju nikoli nič prida? Starček naju ostro poméri od nog do glave ter reče: „kakor vidim na vajinej obleki, nemata ravno ubožnih starišev. Ali povem vama, da sta lahko oba berača, ker drugače bi ne trpela teh lukenj na vajinih rokavihi?“ To rekši, prime vsacega za komolec, ter s prstom povrta v luknjo zdaj jednemu, zdaj družemu, kajti oba sva imela strgano suknjo na komolcihi. — Mene je bilo zeló sram; mojega tovariša Dragutina tudi. „Če vama doma nihče ne zašije sukenj, zakaj tega ne storita sama?“ reče stari mož. Iz začetka bi bilo zadosti, da bi kdo samo dvakrat s šivanko potegnil; a zdaj bi bilo treba užé večkrat zabósti, da bi se luknja zašila. In vidva taka okoli hodita! Ako želita, da bi kdaj general in škof bila, treba je, da z malim začneta. Najpred je treba luknjo na rokavu zašiti, in še le potem na kaj družega misliti!

Povem ti, Tilen, da je bilo naju tako sram, da si nijsva upala možu v obraz pogledati. Nobeden si nij drznil možu besedice odgovoriti. Tiho sva šla vsaksebi. A jaz sem strgan rokav tako zasukal, da je bila luknja od znotraj, proti životu obrnjena, zato, da bi nihče več ne videl luknje na mojem rokavu.

Igraje sem se potlej pri materi šivati naučil, kajti povédati nijsem hotel nikomur, zakaj me ravno šivanka toliko veselí. Od sihi dob sem si vselej, če se mi je le kolčikaj po šivu kaj razparalo ali drugače kaj strgalo, takój vse sam popravil. Na prazničneji obleki nijsem trpel nobenega madeža. Lep in snažen sem hodil okrog. Sam sebe sem bil vesel ter sem si večkrat mislil, da je imel óni sivolasi starček vendar le prav. In res, s šivanko v roci o pravem času se ohrani suknja, z jedno samo pestjó apna se obvaruje hiša, in s kupico vodé se lahko pogasi ogenj, ki bi se pozneje lahko razširil v strašen požar; iz malih polkrajcarjev narastejo srebrne krone; iz malega sémena pri-raste močno in visoko drevó.

Moj tovariš Dragutin starčkovih besed nij tako natančno razumel. A to je bila škoda le njemu samemu.

Nek trgovec je iskal učenca v svojo prodajalnico, ki bi bil učen v pisanji in računanji. Oba z Dragutinom se mu ponudiva. Trgovec poskuša najine zmožnosti ter se naposled za mene odloči. Moja oblačila so bila snažna in lepo zakrpana, a Dragutinova praznična suknja, da-si še skoraj nova, bila je zanemarjena in vsa umazana. To mi je moj gospodar pozneje sam povedal. „Ti si natančen, skrben in varčen, a Dragutin teh lastnosti nema, in zato ne veljá za trgovca,“ tako mi je večkrat dejal moj gospodar. Pri tej priči sem se vselej spomnil sivoláslega starčka in luknje na svojem rokavu. Premišljeval sem njegove besede večkrat in jih obračal nase ter sem kmalu zapazil, da imam še v mnogih drugih rečeh marsikako „luknjo na rokavu.“

S šivanko v roci o pravem času se vse lahko popravi brez posebnega truda in brez umetelnosti. A pustiti se ne sme, da bi luknja postajala večja, drugače je suknji treba krojača, izgubljenemu zdravju zdravnika, нравno pokvarjenemu človeku kazenskega sodnika.

Moj gospodar je imel tudi grdo luknjo na rokavu. Bil je namreč jako lákoben, prepirljiv in trmast; in to me je pri njem večkrat spravilo v zamero. Jaz sem mu ngovarjal, in takój je bil prepir med nama. Hà, mislim si nečega dne, te luknje pa tudi nij treba na mojem rokavu. Utegnil bi tudi jaz postati siten in prepirljiv. Od te ure sem si vedno prizadeval, da gospodarju ustrezam ter mu ne ugovarjam, in bila je med nama kmalu najlepša zastopnost, ter sva živela zopet v lepej složnosti in miru.

Ko sem se izučil, stopil sem v službo. Vajen sem bil z malim zadovoljen biti, in zato sem si marsikaj prihranil. — Kdor mnogo potrebuje in nema primernih dohodkov, nikoli nij srečen. — Varoval sem se, da se mi nij kaka nova luknja naredila na rokavu, a od lukenj, ki sem jih zapazil na tujih rokavih, sem se prizanesljivo v stran obračal. Jaz sem bil z vsemi ljudmi zadovoljen, in vsakdo je bil zadovoljen z menoj. Tako sem si pridobil mnogo dobrih prijateljev, od katerih sem dobival pomoč in zaupanje pri kupčiji. Bog me je blagoslovil in moje premoženje se je množilo. „Čemu neki?“ vprašal sem se večkrat. „Jaz ne potrebujem niti dvajsetega dela od tega, kar imam! Mar hočem pred ljudmi živeti v blišči in gizdosti? O bedarija! tega pač ne umejem. Sram bi me moglo biti, da bi na svoja stara leta to grdo luknjo nosil na svojem rokavu. Mislil sem si, pomagaj rajši drugim, kakor je tudi tebi Bog pomagal po drugih. Pri tem sklepu sem tudi ostal. Največja sreča, ki jo bogastvo daje človeku, je gotovo ta, da se ž njim pomaga drugim.“

A zdaj, dragi moj Tilen, idi na visoke šole ter se uči ondu kaj pametnega in se večkrat spominjaj ónega starčka in luknje na rokavu. Čuvaj se prve luknje na svojem rokavu! Ne posnemaj mojega nekdanjega tovariša Dragutina. On se je marsikacega dela poprijel, a zaradi svoje nemarnosti in lehkomiselnosti mu je vse izpodletelo. Naposled je moral v vojake, kjer je tudi umrl.

Mladost je čas setve; sad naj uživa starost. Pridnost se na veke plačuje, a nemarnost se sama kaznuje.

Uči se toraj, ljuba mladina, užé zgodaj pridno delati, ter bodi natančna in skrbna v vsem svojem dejanji. Poslušaj nauke starejših in modrejših ljudi in Bog te bođe blagoslovil.

Postlovenil V. Jarc.

Tatransko gorovje.

V Karpatih najbolj znamenito gorovje je visoka Tatra, katere vrhovi segajo preko 1900 m. (5800') nad morjem. To gorovje vam predstavlja današnja podoba. Karpatske gore so na avstrijskej zemlji ónkraj reke Morave in Dunava.

Začnó se pri mestu Požunu ob breki Dunavu ter se v podobi loka v dolgej vrsti vlečejo ob Ogrskej in Erdeljskej zemlji. Najvišja iz vsega ogrskega gorovja je visoka Tatra, v katerej imajo svoj izvirek reka Morava in Vag. Rastlinstvo v tatranskih gorah je zelo različno. Gorske brežine so obrastene z

lepimi zelenimi gozdi in košeninami, a nahaja se tudi mnogo brezdrvevsnih pustinj, odlikujočih se z obilnostjo solnatih rastlin. Tatra je sestavljena iz golih, raztrganih sten, ki se jako strmo vzdigujejo iz širokih dolin. Posebnosti tega gorovja so: njegove doline, ki se na gorenjem kraju končujejo v kotlino, njegova ostrá in ozka slémena, njegovi vrhovi, ki stolpom podobni molé k višku. Tudi je posebno znamenito, da to gorovje nema niti jednega lednika. Na visokej Tatri je mogo visocih gorskih jezere. Prebivalci visocih tatranskih gorá se imenujejo Goralí, po rodu Poljaci, o katerih najdete natančen popis v lanjskem „Vrteci“ na 57. stráni.

— 6.

Rimljani.

Rimljani so prebivali v Italiji. Italija je srednji večji polutok južne Evrope. Na treh straneh obliva srednje morje to lepo deželo. Zeló razširjeno gorovje sega od severa proti jugu. Med visokimi gorami razprostirajo se prijazne doline z rodovitnim poljem in s travnatimi pašniki in mnogo rečice vije se po lepih ravninah. Gorko solnce zorí prelepo južno sadje in voljan zrak ohranja prebivalce zdrave in močne.

Rimljani so bili krepki po telesu in duhu. Največ so se pečali s poljedelstvom in živinorejo; celó najimenitnejši meščani so si šteli v čast, da so orali. A še bolj so bili bojaželjni, in so se celó imenovali sinove vojskega bogá. Želja po boji jih je peljala v neštevilne vojske, in mirni poljedelci so bili časoma hudi osvojevalci. Neustrašeni in pogumni so šli na sovražnika in so se strpljivo vojskovali, dokler nijso zmagali. Najpred so si podjarmili vsa bližnja ljudstva. Potem so šli tako dolgo dalje, da so bili gospodarji vsej Italiji. Pozneje so si osvojili celó severno Afriko, záhodno Azijo in vso južnozáhodno Evropo, takó, da je njih oblast segala malo ne po vsem takrat znanem svetu.

Med zmaganimi so bili tudi izobraženi Grki, in ravno od teh so se Rimljani učili mnogih umetelnosti in znanosti. Med Rimljani so bili tudi slavni pésniki in zgodovinopisci, čigar dela še dandenes omiki dobro služijo.

Leta 395 po Kristovem rojstvu se je rimsko cesarstvo razdelilo v vzhodno rimsko ali grško cesarstvo z glavnim mestom Carigradom in v záhodno rimsko cesarstvo z glavnim mestom Rimom. Prvotna Italija je dandenes laško kraljestvo.

Kralj Samo.

Dolgo časa so zdihovali Slovani pod strašnim jarmom obrovskim, dokler jih nij otel neki Samo, izvrstni vojskovod, mnogoletne, trde sužnosti 623. leta. V zmagovalnih bojih z Obri so otresli Čehi, Moravci in vsi korotanski Slovani (v Avstriji, na Štírskem, Koroškem in Kranjskem) obrovski jarem ter si izvolili svojega vojskovoda za skupnega kralja 627. leta. To novo slovansko državo napade 629. leta od zahoda frankovski kralj Dagobert, z namenom si jo podjarmiti, pa Samo potolée Dagobertovo ogromno vojsko pri Vogastisgradu (na levem bregu Mure na Štírskem) 630. leta in razširi poslej svojo državo tudi čez severne strani Česke in Moravske. Po Samovej smrti 662. leta ki je bil

35 let preslavno vladal združenim Slovanom, razpadla je velika država zopet na več majhenih kneževin s posebnimi knezi. Tako je vladal na Českem neki Krok in po njegovej smrti Libuša, njegova hči, kakor se pripoveduje, jako učena, bistroumna in duhovita kneginja, zaročena s Přemislom, od katerega se odvaja dinastija Přemislčev na Českem. Druga knežja rodovina je vladala Moravce na Moravskem, Avstrijskem in Ogrskem; druga zopet vse koro-tanske Slovine.

Evropa 1848. leta.

Strah izpreletava človeka, kadar o hudej uri buči grom po gorah in dolinah; neznana je nesreča, kadar se po silnej nevihti udere hudournik na rodovitna polja; a vse presega strah in groza, katera napade človeštvo, kadar se majéjo kraljevi prestoli, in se podirajo stebri stoletnih državnih pogodeb. Tak strašen vihar je pretresal 1848. leta staro Evropo, in ljudstvo se je treslo od grôze in strahú.

Hud vihar je pridrl s Francoskega, kjer so meseca februarja kralja iz dežele pregnali. Kakor električna iskra je ta novica prešinila vso Evropo, in ljudstva užé davno nemirna, začéla so se gibati. Tudi našej starej, čestitljivej Avstriji so njeni sovražniki prorokovali, da bode propala, a prišlo je vse drugače! Ni še minulo leto, in njeni najhujši sovražniki so premagani ležali pri njenih nogah.

Užé 1847. leta so na Laškem kovali nasprotné naklepe, in po zimi 1847 — 1848. leta je šla velika vojna na Laško, da bi nas varovala vstaje in sovražnikov. Prišla je pomlad 1848. leta, da plamen vstaje na jedenkrat bruhne na Laškem, Ogrskem in na Dunaji. Sardinski kralj, vidéč Avstrijo v stiski, plane v Lombardijo, in hrabri vojskovodja Radecki, ki združenim ustajnikom nij bil kos, umakne se v utrjeno Verono, ter za nekaj časa pripusti Lombardijo Sardincu. Tudi na Dunaji ta čas zavrè; cesar Ferdinand do-brotljivo prijenjuje, odpusti svoje ministre in obljubi ustavno vlado. Ogrí ce-sarja prisilijo, da jim privoli lastno ministerstvo. A ta privolitev prenarédi do dobrega razmere med Dunajem in Ogrskem, kakor tudi razmerje med Ogrsko in deželami, katere spadajo k ogrskeji kroni. Tudi Čehi zahtevajo svojo od Dunaja neodvisno vlado. Poskušano vstajo nagloma zaduší knez Windischgrätz; a veliko nevarnejša je bila borba, katera je nastala med Ogrí in južnimi Slovani t. j. Hrvati in Srbi. Ogrsko ministerstvo zanika njih tirjatve o ravnopravnosti, in Hrvatje s svojim banom Jelačićem vstajajo zoper peštansko vlado, in stranka, ki se poteguje za Avstrijo proti Ogrom, dóbi tam prevago; a vendar so ogrski vojaki na strani peštanske vlade.

Meseca maja zapustí cesar Dunaj, in se preselí v Tirole; na Dunaji namreč nova vstaja zavrže podeljeno ustavo in cesar pokliče postavodajalni zbor 12. avgusta na Dunaj.

Med tem pa cesarska armada na Laškem slavno napreduje. Welden pripelje 12000 vojakov Radeckitu na pomoč. Radecki, ki je do sedaj vse sovražne napade hrabro odbijal, pomika se s svojo armado naprej in slavno zmaga Sardince pri Kustoci in Volti, in v 11. dneh zopet posede Milan in vso Lombardijo. Kralj Albert pa beží s svojo armado unkraj reke Tičine. Radecki ne gre za njimi, temuč Sardincem dovoli premirje.

A boji na Ogrskem so vendar vplivali na Dunaj, in vnanji prekucuhi so namerjavali, da bi na Dunaji vstajo napravili. Cesar pobegne drugič z Dunaja, in gre v Olomuc; a nad nepokorno mesto se vzdigneta knez Windischgrätz od severa in Jelačić od juga. Poslednje dni oktobra udal se je Dunaj, in vstajniški glavarji so bili s smrtjo kaznovani. Še tisto zimo se začne vojska z Ogrsko, in leto pozneje je bila s pomočjo Rusov srečno končana.

Cesar Ferdinand je po britkih izkušnjah vlado odstopil svojemu najstarejšemu bratu Francu Karolu. Ker se tudi ta odpove prestolu, prevzame vlado naš sedanji svetli cesar Franc Jožef I., takrat še le v 18. letu svoje dōbe. Postavodajalni zbor je bil sklican v moravsko mesto Kromeriž, da izdela novo ustavo, kakoršna bi ustrezala vsem národom, in predno mine leto, so se po večjem užé pomirili po Evropi vsi valovi, kateri so bili med letom tako visoko prikipeli.

Zemlja, nebesno telo.

Tudi naša zemlja plava kakor solnce, luna in zvezde v neizmernem svetovnem prostoru, in je tedaj tudi nebesno telo. Zemlja ima dvojno gibanje: vrtenje okrog svoje osi in tekanje okrog solнца. Okolo svoje osi vrti se vedno jednako hitro in sicer od zahoda proti vzhodu, ter pri tem obrača vedno druge kraje proti solncu, in sicer polovica ima dan, polovica pa noč. Da se zemlja jedenkrat zasukne okrog svoje osi, potrebuje 23 ur, 56 minut in 4 sekunde. Pot, po katerej se premika zemlja okrog solнца, je podolgasto-okrogla ali pakrožna; pravi se jej sploh zemeljska draga.

Da zemlja jedenkrat solnce obhodi, potrebuje 366 dni, 5 ur, 48 sekund; ta čas imenujemo leto. Solnce ne stoji v središči zemeljske drage, nego v jednom dveh žarišč. Zato je zemlja ob svojem letnem obhodu sedaj bližje, sedaj dalje od solнца. Točka, kjer zemlja 2. julija doseže svojo največjo oddaljenost od solнца, zove se odsolnčje, nasprotna skrajna točka vélike osi, v katero zemlja stopi 1. januarja, in je solncu najbližje, imenuje se prisolnčje. V solnčnej poti se primerni dve mesti zavete obratišči ali kresa, ker se nam zdi, da se solnce, kakor hitro jedno teh mest doseže, k drugemu vrača. Prvi je za nas poletni kres, ker se poletje začanja, a drugi je zimski kres, ker takrat nastopa zima. Točki, v katerih proti ravnikovej ravni nagnena solnčna pot to prerezuje, t.j. skrajni piki male osi, se zavete jednako-nočišče, ker ima zemlja tu stoječa solнца ravno nad ravnikom, tedaj severno in južno pólublo jednako razsvitljeno. Jednako nočišče, kjer zemlja stoji 21. marca, je pri nas spomladanjsko, a ono, kjer je 23. septembra, je jesensko.

Zemlja je kakor vsa druga nebesna telesa okrogla in na obeh koncih nekoliko oplošnena. Ravna črta, ki bi šla od jedne površne strani na zemlji skozi središče zemlje na nasprotno stran, imenuje se premér ali premernik. Premér od severja na jug je zemeljska os. Zemeljska os meri 12710 kilometrov ali 1713 zemljepisnih ur, po dva dni hodá.

Krajni piki zemeljske osi ste tečaja, in se imenujeta severni in južni tečaj. Črta jednako daleč od tečajev okolo zemlje je ravnik ali polutnik, ki zemljo deli v južno in severno poluto. Ravnik kaže obseg zemlje. Po obsegu pa se izštevili zemeljsko površje, katero meri 5,110.272 □ mirijametrov.

Zraven srednjega ravnika mislimo si še več ravnikov ali krogov, kateri so pa toliko manjši, kolikor bliže so tečajema. Krogi, ki si jih mislimo skozi oba tečaja in dvakrat čez ravnik, imenujejo se póludnevnik i.

Vsak póludnevnik deli zemljo v vzhodno in zahodno poluto, in ker se skozi vsako piko lahko misli ravnik ali póludnevnik, mislimo si vso zemljo prevlečeno s stopinjsko mrežo. Po stopinjskeji mreži se vidi, kje in kako daleč je ta ali óni kraj na zemlji. Daljava kraja od prvega póludnevnik a je zemljepisna dolgost, in daljava kraja od ravnika do tečajev je zemljepisna širokost.

Bližej ko je kak kraj na zemlji proti tečaju, mrzlejši je, ker solnčni žarki póšev na-nj sijejo; a bližej ko je kak kraj ravniku, vročejši je, ker tam solnčni žarki navpično na zemljo sijejo. V sredi med ravnikom in tečajema nij niti premraz niti prevroče, nego zmerna gorkota je, kakor je za ljudi najugódnjejše.

Okraj in dežela.

Več občin vkup jednega okraja imajo svojo višjo gosposko, ki se imenuje okrajno poglavarstvo. Tù dobivajo občinski predniki vodila in n-kaze, kar zadeva njihovo občino; tudi se tù obravnavajo pritožbe posameznih srenjčanov in sploh vse, kar se tiče javnega reda in mirú v občinah in pri posameznih osebah. Tù se nabirajo vojaki, čuje se nad obrtnijo in sploh, da se postave spoštujejo in izpolnujejo. Tù se snidejo volilci, da volijo svoje zastopovalce v deželni zbor. Pri vsakem okraji je posebna šolska oblastnija, ki se imenuje okrajni šolski svèt, kateri skrbi za korist ljudskih šol v svojem okraji.

V vsakem okraji je tudi okrajna sodnija, katera določuje „o svojem in tujem“, kjer se posestva vknjižujejo, pogodbe zavarujejo, dedšine oskrbljujejo in kazenske postave izvršujejo.

Zraven teh okrajnih oblastnij je v vsakem okraji tudi davkarija, kjer se iz vsega okraja davki plačujejo.

Več okrajev pod jedno višjo gosposko in sploh jeden kos zemlje, v katerem jeden narod prebiva, je dežela. V vsakej deželi je najvišja gosposka *deželna vlada* in v šolskih rečeh *deželni šolski svèt*. Deželna vlada je navadno v glavnem mestu dežele. Nad okrajnimi sodnijami je višja deželna sodnija.

Najvišja gosposka vseh oblastnij je v stolnem mestu ministerstvo in za sodnijske zadeve je višja zborna sodnija. Vsak ima pravico, da se lahko pritoži pri višjej oblastniji, ako mu nižja gosposka ne zadostuje. Višja oblastnija dotično stvar vnovič preiskuje in potrdi določbo prve gosposke, ali jo pa zavrže.

V vsakej deželi je deželni zbor, kjer zborujejo poslanci, ki so jih posamezna mesta in okraji izvolili in v zbor poslali, da se posvetujejo in sklepajo o vsem, kar je v korist in blagor dežele. Sklepe deželnih zborov, da postanejo postava, potrjuje cesar.

Otrok.

Slab in brez pomoči pride človek na svet. Otrok bi moral takój umreti, ako bi mu starši ljubeznjivo ne pomagali in ga ne vzrejali.

Starši z otroci veliko trpé. Noč in dan skrbi mati za svojega otroka, ter jo zeló veseli, če otrok lepo raste in je dober. Oče dela in prideluje vsakdanji kruh, obleko in mnogo družega, česar je za družino treba, a mati mu pomaga pri trudnem delu. Toda, kar si človek z rokami, s pridnostjo in z umom pridobi, nema teka in blagoslova, ako si tega nij pridobil pošteno in s hvaležnim srcem do Bogá, katerega prosimo vsakdanjega kruha.

Oče, mati in otroci so družina. Starši zapovedujejo, kaj naj se vse dela in stori, ter opominjajo in ukazujejo otrokom, kaj naj storé, in kaj ne smejo storiti. Volja staršev je otrokom postava, katero dobri otroci natanko izpolnujejo. Gorjé otroku, ki staršev ne uboga in njihove pravične volje ne izpolnjuje! Nepokorščina je velika hudobija, katero Bog hudo kaznuje. Kdor starše uboga, jih spoštuje; kdor jih ne uboga, jih ne spoštuje in si božje maščevanje nakopuje. Bog je rekel: „Spoštuj očeta in mater, da bodeš dolgo živel in da ti bode dobro na zemlji!“ Bog zapoveduje otrokom starše spoštovati, jih ljubiti, jim streči, v vsem, kar nij zoper božjo voljo, pokorščino izkazovati, v dušnih in telesnih potrebah pomagati in zanje moliti. K družini štejejo se dalje tudi posli, kateri za plačilo pomagajo staršem delati. Tudi za té skrbé starši in jim s svojim zgledom kažejo, kako naj izpolnujejo svoje dolžnosti. Tudi ti morajo gospodarja in gospodinjo ubogati in spoštovati. A to storé, ako pridno delajo, ako so v vseh rečeh poštene in zvesti ter domačej hiši udani.

A. P.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Prepelica.

Nij je ptice, ki bi imela toliko sovražnikov, kakor uboga prepelica, jedina selilka med kurami, katero na potu preko južne Evrope lové in streljajo, da je grôza. Njen največji sovražnik je človek, ki jo loví in strelja zaradi njenega okusnega mesá. Kadar pride jesen, imajo lovci največ veselja, da streljajo in pokajo to ubogo in nedolžno živalico. Največ jih pokončajo Lahi v Napoljskej okolici, ki jih časih po sto tisoč na dan ujamejo. Iz južne Ruske pošiljajo polne sode nasoljenih prepelic v Moskvo in Petrograd.

Prepelica je kokošjega plemena. Perje ima sivo-rujavkasto, po trebuhu nekoliko svitlejše. Vsako peró je po sredi pégasto. Rep ima zeló kratek, zato je truplo videti kebasto in zaokroženo. Kljun ima kratek, čvrst in zbočen, kakor kokoši sploh.

Prepelica prebiva povsod na obdelanej zemlji, ter posebno proti večeru od njive do njive glasno vpíje: „pet pedí, pet pedí!“ Kadarkoli bodete slišali ta glas, takój lahko uganete, da je to prepelica.

Po dnevi se rada skriva po žitu, a zvečera nekako oživi, urno teka sem ter tja in pride tudi na senožeti. O lepem vremenu se po kokošje valja in koplje v prahu. Pred sovražnikom hitro smuča med bilkami ali se pa potuhne in skrije v kako jamico ali za prsteno gručo, kjer jo je težko zapaziti, ker je skoraj iste barve kakor suha prst. Lovci pravijo, da kadar si zbegana ne zna pomagati, od strahú potakne glavo v zemljo, misleč, da je sovražnik potem ne vidi. Leti še dosti hitro ali ne visoko; sploh se nerada vzdigne od zemlje. Leteč nikoli ne sede na drevo, nego zmirom le na tla.

Prepelica se živi ob žitu in vsakovrstnem semenju. Časi trga tudi travo in drugo zelenjavo. Tudi črve in žužke pobira in za boljšo prebavo zoblje tudi pesek, prav po kokošje. Gnezdo si naredi v jamico, katero nastelje s suho travo. Užé precej pozno v letu iznese samica 8 do 14 belo-zelenkastih in rujava-pegastih jajčic, na katerih sedi skoraj tri tedne. Nežni, temno mahasti kečeki takó tekajo za materjo, ki jih skrbno vodi okoli, uči jesti, spravlja pod se i. t. d. kakor koklja. Kečeki hitro raste, užé konec družega tedna morejo leteti, v petem ali šestem tednu so pa užé popolnoma dorasli in pripravljeni za potovanje.

Prepelico ljudje radi v kletko zapirajo, ali jo pa pusté prosto tekati po izbi. Hitro se udomači in je jako zabavna in kratkočasna.

(Po Fr. Erjavcu.)

„Vrtčev“ knjigenoša.

Zeló nam je ljubó, da vam moremo danes zopet novo knjigo priporočati za vašo knjižnico, preljubi otroci! Ta knjiga, ki je pred malo dnevi zagledala beli svet, imenuje se:

Ant. Mart. Slomšeka zbrani spisi. Druga knjiga: Basni, prilike in povesti. Zbral in uredil Mih. Ledovšek, kaplan in katehet v Ptui. — To knjigo, obsezaajočo 388 strani, vam najtoplejše priporočamo za vašo knjižnico, ker je kakor nalašč v to namenjena. Prvoknjigo, ki obseza Slomšekove pésni, menda užé imate. A še mnogo bolj nego prve razveselili se bodeite druge knjige, ki obsega prelepe basni, prilike in povesti. Knjiga ima v sebi 77 basen; 102 povesti; 100 prijetnih pripovedek za otroke in 100 kratkočasnih pravlic. Cena tej zeló mičneji knjigi je mehko vezanemu iztisku 1 gl. 20 kr., trdo vezanemu 1 gl. 30 kr. in se dobiva pri g. izdajatelju Mih. Ledovšku v Ptui, kakor tudi pri vseh večjih knjigotržcih po vélikih mestih.

Pri tej priliki vam priporočamo tudi malo knjižico pod naslovom:

Šopek mičnih pesen za šolo in dom. Nabral in vredil F. Stegnar, c. kr. učitelj v Ljubljani. — Knjižica obseza na 48 straneh 52 prav mičnih pesnic v porabo za šolo in dom. Ker cela zbirka stoji samo 6 kr., bilo bi pač žalostno, ako bi si je ne kupili in spravili v svojo knjižnico. Dobiva se pri tiskarju gosp. Rud. Milicu v Ljubljani.

Razne stvari.

Drobtine.

(Zadnje besede) sv. Očeta papeža Pija so bile: „Storil sem vse, kar mi je bilo mogoče, za sveto cerkev in to apostólsko stólico. Moj Bog, ki poznaš vsako srcé, ti tudi to znaš, da govorim resnico. Jaz jo priporočam Tebi“ . . . Dalje niso mogli, ker so pri teh besedah izdihnili svojo blago dušo.

(Kake národnosti so bili dosedanji papeži?) Med 262 papeži je bilo Italijanov 201, Grkov 19, Francozov 17, Sirccev 6, Nemcev 5. Afrikanov 3, Španjcev 3, Dalmatincev 3. Iz Angleškega je bil 1, iz Portugalije 1, iz Krete 1, iz Ogleja 1, iz Galileje 1 in iz Utrehta 1.

(V Rusiji) izhaja vsega skupaj 375 časopisov. Petrogradski časopisi imajo preko 100.000 naročnikov.

Otroku v zibel.

(Srbska národna.)

Spanček hodi po steziči,

Vodi Jova ob ročici.

Spanček Jova ogovarja:

„Hodi, ljubček moj, v zibelko,

„Sladko, ljubček, se naspiva,

„Jutro zgodaj ustaniva,

„Hladne vode prinesiva.

„Našo majko postreziva.“

F. C.

Kmetska vremenska proročovanja za svečan.

Če 40 mučenikov dan (10.) še zmrzuje, še 40 mrzlih noči prorokuje.

O sv. Gregorji (12.) lisjak gre pred duri; je slabo vreme, nazaj več ne gré; je vreme pa lepó, gre za 14 dni domóv.

Če se sušca dá orati, aprila bode ti jokati.

Če je v sušci zemlja preveč pila, po leti bode toliko manj dobila.

Če pelje sušec ovce na paše zelene, april jih nazaj v hleve požene.

Ima v pustu solnce že moč, mrzla bode velikanoč.

Sušec če z rivcem ne rije, rad potem z repom zavije.

Rebus.

(Priobčil Fr. Tomšić.)

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Prošnja. Vse óne čast, gospode, ki naš list prejemajo, pa nam niso še nič naročnine poslali, prosimo prav uljudno, da nam vsaj za prvo polletje naročnino skoraj pošljejo, ker brez materialne podpore ne moremo lista izdavatí onako, kakor bi mi in naši naročniki radi imeli. **Uredništvo „Vrtčevo.“**

Trdo vezani „Vrtci“ od poprejšnjih let se še dobé po naslednjej cení:

Vrtec od 1874. leta za 1 glđ. 50 kr.

Vrtec „ 1875. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1876. „ „ 2 „ — „

Vrtec „ 1877. „ „ 2 „ 20 „

„Vrtca“ od 1871. 1872. in 1873. leta nemamo več.

Gledališke igre za slovensko mladino.

Prvi zvezek, obsežajóć igro: „Star vojak in njegova rejenka,“ dobiva se za 20 kr.

Uredništvo „Vrtčevo.“

LISTNICA. Gosp. M. M. v Lj.: Vaša pesen „Vbiti knjez“ nij ugodna za natis. Treba bi jo vso predelati. — F. T. v K.: Smo storili, kakor nam ste naročili. Lepa hvala in srčen pozdrav tako vrlému narodnjaku. — J. V. v Št. Pavlu: Vašej želji ustrezemo še le s prihodnjim listom, ker nam danes še nij bilo mogoče. Zdravstvajte! — K. K. pri Sv. Kristofu: Žal nam je, da Vaših pesnic ne moremo priobčiti, ker bi ne zanimivale vseh naših naročnikov. Pesnice so preveč lokalne. — Ratečan: Vaša povest ne ugaja našemu listu, ker je preveč pomankljiva. — J. V. v Št. Pavlu: S prihodnjim listom pridejo tudi Vaše povesti na vrsto. Lepa hvala. — Jos. C. na Dunaji: Predno nam ne pride konec Vaše dolgo basni, ne moremo začeti z natisom; uredništvo mora vedeti, kako se sestavek končuje. Da ste nam zdravi! — J. L. v K.: Nas veselí, da „Vrtec“ priporočujete v naročevanje, ker obilo naročnikov povzdiguje listi tudi v duševnem obziru. Prisrčen pozdrav! —